

15 січня 2024 року до редакції «Світогляду» надійшло Звернення до українців Ініціативної групи «Першого грудня». З оригіналом документа можна ознайомитись на вебсайті Ініціативної групи

<http://1-12.org.ua/2024/01/15/4332>

Друкуємо це Звернення та завершуємо публікацію відповідним закликком до громадян України.

Ярослав Яцків

НА ПЕРЕХОДІ

2023-й рік став для багатьох українців не лише роком болю, а й роком певного розчарування. Зруйнувалася казка у швидку перемогу, в яку чимало українців чомусь повірили, не розуміючи реалій поля бою. Болюча, нелюдська, кривава і брудна реальність війни стала такою голосною, що цю казку розчавила; але зі зникненням ілюзії у багатьох зникла й надія та віра. А без них ми не виживемо.

Здавалося б, урок з високої математики, але простий. Із точки А простору-часу ми вийшли й до неї вже ніколи не повернемося. Завдання – потрапити в точку Б, яка начебто аж манить своєю досяжністю. Але на цьому простота вичерпується, бо координати точки Б не зафіксовані: вони залежать від душевного стану спостерігача. Його віра й надія цю точку наближають – його зневіра переводить її в імлісту даль. Якщо ми цього не усвідомлюємо, то стаємо безвольними іграшками чужих примхливих новин. І тоді нам стає кепсько. Це – помилка перша, згідно з приповідкою «не зачаровуйтеся і не будете розчаровані».

Під час такого переходу наші висновки особливо залежать від буцімто «очевидних» припущень. Пригадуєте оте одіозне? «Треба визнати очевидне: Росія незрівнянно сильніша за Україну, а тому завоює її за тиждень». Скільки поважних експертів потрапили в пастку такої «очевидності!» Після визволення Харкова й Херсона настав час другої «очевидності»: «Наступного року – в Бахчисарай!». І знову пастка. Сьогодні вкотре голос беруть перші: «Ми ж казали! Треба бути реалістами». Що ж, жити без припущень людина не може. Проте коли миготливі події породжують прямо протилежні припущення, стає зрозуміло: покладатися на них нерозумно. Інакше – зробимо помилку другу.

Таких помилок набереться в українців чимало. Але на початку Нового Року хочеться говорити не про них – хочеться вірити в чудеса. Сьогодні важливо поглянути на наші проблеми з іншої перспективи. І виявиться, що наші дотеперішні слабінки за певних умов можуть стати джерелом нашої сили.

Одвічним лихом України була «отаманищина», тобто небажання українців вписуватися в командні вертикалі. Проте саме ця риса вивільнила сьогодні на фронті ініціативу низових командирів. Тобто стала вона не запереченням, а доповненням керівних вертикалей – і від цього ЗСУ стали сильнішими.

Попри залишковий патерналізм, коли значна частина суспільства все ще покладає відповідальність за свою долю на «верхи», є в Україні здоровий кістяк, який творить чудеса самозарадності. Це, зокрема, різні складові громадянського суспільства, громадські організації, волонтери, капелани, жертівні бізнесмени, зброярі, рятувальники, медики. Сьогодні, коли туман низин знову оповив душі зневірених, саме від креативної та ініціативної частини суспільства залежить, як швидко та ефективно буде знайдений вихід з новопосталих глухих кутів. Творчий потенціал України неймовірний – йому тільки треба всіяко сприяти. А щодо «верхів», то дослухаймося Григорія Сковороди: «Життя правителя – у стриманості, зреченні, позбавленні зайвого».

Попри цинізм морально прогнилих, що будують свій добуток посеред горя інших і за рахунок горя інших, Україна давно вже не мала стількох подвижників, які повірили в рятувальну силу людського духу, коли постала проблема збереження наших цінностей та України як такої. Це вони, натхненні революційними майданами й жертівністю добровольців, повернули сенс таким поняттям, як совість і честь, солідарність і самопожертва, воля і чин. І цим змінили обличчя землі української та показали приклад усьому світові.

Спільноти можуть вірити у світле або в похмуре майбутнє. Українське суспільство багато пережило та досягло, втім не завжди готове досягнути, що майбутнє до кінця не визначене, і його можна змінити. Ми або приймаємо його, або працюємо над ним. Міцна віра спирається на цінності, а усвідомлення їх приходить через боротьбу та випробування.

Отож ми маємо наш біль і розчарування перетворити зі слабкості на силу. Винести з них уроки зрілості. Маємо зрозуміти, що війна – не шоу, а наше військо – не футбольна команда. Ми не є лише глядачами футбольного матчу; кожен із нас є атомом більших молекул, з яких складається тіло українського війська. Якщо ти не у війську – допомагай війську, чим можеш. Пожертвами, волонтерством. Тому, хто не пройшов через жах, важко зрозуміти тих, хто пройшов через нього; але навіть попри це ми можемо бути єдиним тілом, кожна частинка якого працює на одну мету: захистити свою землю, захистити нашу свободу і наші життя.

Ми зможемо вистояти тільки якщо наш опір цьому темному російському мороку залишатиметься всенародним. Кожен з нас, десятків мільйонів українських громадян, хоч де ми знаходимося, повинен відчувати і зрозуміти, що без активної й самовідданої особистої участі в боротьбі перемога неможлива.

Ініціативна група «Першого грудня»

**Ольга Айвазовська, Олександра Гнатюк
Володимир Єрмоленко, Євген Захаров, Йосиф Зісельс,
Мирослав Маринович, Олександра Матвійчук,
Ігор Юхновський, Ярослав Яцків**

Дорогі українці і українки!

Повсякчас пам'ятайте про смертельну небезпеку, яка нависла над нашою країною. Єднайтеся для відсічі ворогу. Допомагайте чим можете Збройним силам України – в цьому запорука Перемоги.

Не залишайте Україну в цей тяжкий для неї час – іншої Батьківщини у вас не буде. Можливо, буде вам комфортно в чужих країнах, але то не ваша Вітчизна, а тимчасовий прихисток. Без Батьківщини немає людини.

Слава Україні! ■